

การศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พัชร์ อัครพัฒน์กำชัย

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อีเมล : chumpol_oh@hotmail.com

Received : May 15, 2021 Revised : June 18 , 2021

Accepted : June 29, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนตำบลบ้านใหม่ และ 3) วิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนท้องถิ่น สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกจากการลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเองและทำเวทีชาวบ้าน (PAR) และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลงานวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชน พบว่าชุมชนก่อตั้งโดยชาวไทยเชื้อสายมอญ มีศิลปวัฒนธรรมด้านศิลปกรรมร่วมสมัย วิถีชีวิตส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม ภูมิปัญญาของคนในชุมชนมีชื่อเสียงการรวมกลุ่มอาชีพและอาหารพื้นถิ่น เช่น กลุ่มแปรรูปจากการเลี้ยงปลา (ปลาเค็ม และปลาตากแห้ง) ในหมู่ 4 และผลไม้ละมุดที่มีชื่อเสียงอันดับ 1 ของมหาราช ชาวบ้านใช้ภูมิปัญญาโดยวิธีการตัดต้นละมุด ให้เหลือแต่ต่อแล้วให้แตกยอดขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะทำให้ต้นละมุดมีความแข็งแรงแตกกิ่งก้าน มีอายุหนุ่มสาวเหมาะแก่การออกลูกทำให้ได้ผลละมุดที่มีรสชาติ หวานกรอบอร่อย และมีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คืออุทยานมหาราชหลวงปู่ทวด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่และบุคคลที่สนใจทั่วไป มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์, ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบ้านใหม่

Study of History and Local Wisdom of Ban Mai Subdistrict Community Maharat District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Phawat Akarapatkamchai

Faculty of Management Science Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

E-mail : chumpol_oh@hotmail.com

Abstract

This research aimed to 1) to study the general history of people in the community of Ban Mai Sub-District, Maharaj District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 1) to study the way of life and wisdom of people in Ban Mai Sub-District community and 3) to analyze resources. That is the wisdom of the local community For promoting tourism in the community that can be a stable and sustainable tourism destination Data from documents and data collection were studied by taking notes from self-survey sites and villagers' forum (PAR) and interviewing community leaders in Ban Mai Sub-District, Maharaj District, Ayutthaya Province

The research results found that General conditions related to the history of the community Found that the community was founded by the Thai Mon There is a national artist in contemporary art. Most livelihoods are farming. The wisdom of the people of the community is famous for the professional grouping and local food such as the fish farming processing group (salted fish and dried fish) among 4 and the famous No. 1 sapodilla fruit of the Great. The villagers use wisdom by cutting sapodilla. Leaving only the stump, and then to rebuild the top Which will make sapodilla strong and branching Aged young, suitable to bear, resulting in a flavorful sapodilla. Sweet and crispy delicious. And has cultural tourism resources Is the Great Park of Luang Pu Thuat Which is a sacred tourist attraction and is revered by the villagers in the Ban Mai Sub-district and those who are interested in general There is an annual event on the 10th lunar month 5.

Keywords: History, Local Wisdom of Ban Mai Subdistrict

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวของโลกได้คาดการณ์ถึงปี พ.ศ.2573 ว่าภูมิภาคที่จะได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวสูงสุดคือภูมิภาคยุโรป รองลงมาคือเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก อเมริกา ตะวันออกกลาง และแอฟริกา การเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้นย่อมส่งผลดีต่อประเทศในด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงหันมาให้ความสำคัญกับสินค้าส่งออกที่มองไม่เห็นหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันทวีปเอเชียกลายเป็นจุดหมายปลายทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในอนาคต ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งในทวีปเอเชียที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ซึ่งน่ายินดีเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศในทวีปเอเชียที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศและเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์คือการมีกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางในการเดินทางโดยมีสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองเป็นที่รองรับนักท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบวกกับความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและโบราณสถานที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เอกลักษณ์ความเป็นไทย ประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาและความมีไมตรีจิตของคนไทยที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย รัฐบาลจึงได้มีการกำหนดทิศทางเพื่อเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่ของทุนทางวัฒนธรรม ที่หมายรวมถึง ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีของบรรพชนที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งในแต่ละชุมชนจะมีเอกลักษณ์ของตนเองทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญโดยเฉพาะกลุ่มชนของจังหวัดนั้นๆ ถือว่าเป็นต้นทุนที่สามารถสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวได้อย่างมหาศาล เพียงแต่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องช่วยกันนำต้นทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเน้นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้วยที่เคยเป็นราชธานีเก่าที่สำคัญของประเทศไทย มีประวัติศาสตร์อันยาวนานถึง 417 ปี มีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากมาย มีวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา รวมทั้งได้รับเลือกจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ดังนั้น แนวทางที่จะพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียง และเป็นจุดหมายปลายทางด้าน การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในระดับชุมชน ส่งต่อไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยวได้นั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนนำไปประกอบการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอมหาราช ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนท้องถิ่น สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมั่นคงและยั่งยืนตลอดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดพื้นที่และสถานที่ในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาประวัติศาสตร์และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตด้านประชากร

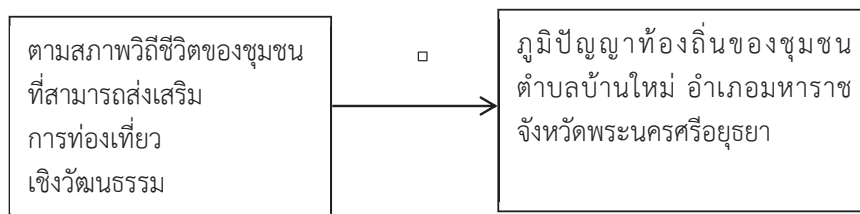
โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยเป็นเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

4. ขอบเขตด้านเวลา

กำหนดช่วงเวลาระหว่างเดือนมิถุนายน 2561 - กันยายน 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการจดบันทึกจากการลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเองและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสารเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีผลงานการวิจัยและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณีเพื่อการท่องเที่ยวในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) การเก็บข้อมูลจากการทำเวทีชาวบ้าน (PAR) เป็นวิธีในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลของสภาพทั่วไป บริบทชุมชนและทำให้ทราบถึงศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีและปัญหาในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไป บริบทชุมชนในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับความพร้อมหรือศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี

ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 แนวคำถามเกี่ยวกับ สินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” สินค้า OTOP

ส่วนที่ 5 แนวคำถามเกี่ยวกับการได้เป็นหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม/ OTOP Village

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data)

1.1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ วิทยุ หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

1.2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาจะได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

2.1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตั้งเวทีชาวบ้านแบบเจาะลึก (PAR) โดยเตรียมคำถามถึงโครงสร้างลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อนักกับผู้ที่สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60 - 80 นาที

2.2) ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปล้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ นอกจากนี้ยังได้จดบันทึกเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่ชุมชนนำเสนอมาเพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมรวมถึงความพร้อมหรือศักยภาพในการพัฒนา

2.3) ข้อมูลจะถูกนำมาทำการบันทึก เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

1) นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาอ่านหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ

2) นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้งโดยละเอียดทุกบรรทัดและจึงตีความพร้อมทำการตั้งข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี

3) ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยจะไม่มีการนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำพูดหลักสำคัญที่ได้เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพทั่วไปและบริบทชุมชนของตำบลบ้านใหม่ มีอาณาเขตชุมชน ตำบลบ้านใหม่ ทิศเหนือติดต่อกับตำบลท่าต่อ อำเภอมหาราช ทิศใต้ติดต่อกับตำบลหันสังข์ อำเภอบางปะหัน และทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลหัวไผ่ อำเภอมหาราช เขตการปกครองตำบลบ้านใหม่ มีพื้นที่ 5.732 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,603 ไร่ หมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน ประชากรของตำบลบ้านใหม่ ทั้ง 4 หมู่ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,078 คน แบ่งเป็น ชาย 991 คน หญิง 1,087 คน มีสภาพพื้นที่เป็นราบลุ่มน้ำท่วมถึงมีคลองสำคัญจำนวน 3 สาย สภาพดินเป็นดินเหนียว และดินตะกอนแม่น้ำ เหมาะสมกับการเกษตรกรรม มีถนนสายหลัก คือ สายเอเชีย วิ่งผ่านกลางพื้นที่ตลอดตำบลบ้านใหม่ ภูมิอากาศของ มีอากาศร้อนชื้น ในฤดูฝนอาจมีน้ำท่วมขังในพื้นที่เป็นบางปี มีประวัติการก่อตั้งโดยชาวไทยเชื้อสายมอญ ตั้งแต่หลังกรุงศรีอยุธยาล่มสลายความเป็นราชธานี และมีชื่อว่า “บ้านใหม่วันม” เนื่องจากเดิมชาวบ้านทุกครัวเรือนทำนาและนิยมเลี้ยงวัวเพื่อช่วยในกิจกรรมการทำนา ภายหลังเปลี่ยนชื่อเหลือเพียงคำว่า “บ้านใหม่” และปัจจุบันอยู่ภายใต้การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ บุคคลที่มีชื่อเสียงของตำบลบ้านใหม่ ที่คนรู้จักกันทั่วประเทศ คือ นายกริพงษ์ เทียมเศวต หรือสรพงษ์ ชาตรี ศิลปินแห่งชาติดารานักแสดงชื่อดัง ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิสมเด็จโต ที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2552 ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ศิลปศาสตร สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธาน

มูลนิธิสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เมตตาบารมี อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมร่วมสมัย) สาขาศิลปะการแสดงในคณะกรรมการส่งเสริม ศิลปะร่วมสมัย

2. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า) ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่ การรวมกลุ่มของประชาชนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแปรรูปจากการเลี้ยงปลา เช่น ทำปลาเค็ม, ปลาดุกแห้ง กลุ่มเพาะปลูกกล้วยสายพันธุ์ต่าง ๆ โดยชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะละมุด 100 ปี เป็นละมุดที่มีชื่อเสียงอันดับ 1 ของอยุธยา ได้รับขึ้นทะเบียน GI ปี 2560 มีจำนวน 673 ต้น ของตำบลบ้านใหม่ มีสองสายพันธุ์ คือ พันธุ์มะกอก กับละมุดพันธุ์ไข่ห่านรสชาติอร่อยหวานกรอบ จะออกผลในช่วงพฤศจิกายน-เมษายน ของทุกปี ละมุดต้นที่อายุเก่าแก่ที่สุดมีอายุเกือบสองร้อยปี และละมุดส่วนใหญ่จะมีอายุน้อยที่สุด 50 ปี ภูมิปัญญาของคนในชุมชนโดยการบำรุงรักษาต้นละมุด ชาวบ้านจะใช้วิธีการตัดต้นละมุด ให้เหลือแต่ตอแล้วให้แตกยอดขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะทำให้ต้นละมุดมีความแข็งแรงแตกกิ่งก้าน มีอายุหนุ่มสาวเหมาะแก่การออกลูกทำให้ได้ผลละมุดที่มีรสชาติ ข้าวโพด ปลูกมากในพื้นที่ หมู่ 1 เป็นข้าวโพดหวาน และกล้วยหอม กล้วยน้ำว้า ปลูกทั่วในตำบลบ้านใหม่ ลูกจะมีขนาดใหญ่กว่าที่อื่นและรสชาติดี ภายในชุมชนยังมีการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแปรรูปจากการเลี้ยงปลา (ปลาเค็ม และปลาดุกแห้ง) ในหมู่ 4 ชาวบ้านมีกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมประเพณีร่วมกันที่สำคัญ คือ งานวันศาลพ่อแก่ทองดำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี และประเพณีสงกรานต์ จะมีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ และประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งได้ทำ 2 วัดในตำบลบ้านใหม่ และหลวงปู่ทวด จัดในช่วงเข้าพรรษาของทุกปี

3 เพื่อวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนท้องถิ่น สำหรับการส่งเสริม การท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมั่นคงและยั่งยืนตลอดต่อไป คือ 1) วัดธรรมมารามหรือพุทธอุทยาน มหาราชหลวงปู่ทวด 2) วัดสุเมธ มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด คือ หลวงพ่อแป้น วัดสุเมธ โดยมีธรรมมาสน์บุษบกไม้ ปิดทอง ประดับกระจกสี ที่สร้างขึ้นในปีพุทธศักราช 2478 นับถึงปัจจุบัน มีอายุราว ๆ (84 ปี) ภายในบริเวณวัด 3) วัดธรรมรส มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด คือหลวงพ่อเพชร เป็นวัดเก่าแก่สร้างมาหลายร้อยปี 4) ศาลพ่อแก่ทองดำ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เคารพนับถือของชาวตำบลบ้านใหม่ มีอายุเกินกว่า 100 ปี มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี

กิจกรรมของหมู่บ้าน

1) งานวันศาลพ่อแก่ทองดำ

รายละเอียด : งานวันศาลพ่อแก่ทองดำซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่

ที่มา : ภาพแสดงการทำบุญของชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่

2) อาหารพื้นถิ่น

- แกงบอน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : อาหารชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช อยุธยา

-ปลาตะเพียนต้มเค็ม

ที่มา : อาหารต้มเค็มปลาตะเพียน ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่

-หมี่กะทิ

ที่มา อาหารหมี่กะทิ ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช

-พะแนงหมู

ที่มา อาหารพแนงหมู ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช

3) ของฝาก / ของที่ระลึก

- **พัดสาน** พัดสานลวดลายไทย ใส่ตัวอักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ รูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ มีหลากหลายตามต้องการของผู้เที่ยว

ที่มา พัดสานลวดลายไทย ที่ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ จัดทำ

- กระยาสารท

การยาสารท หอมหวาน ขนมหไทย รสชาติ เป็นการตำงาดำให้เป็นงาขาว แล้วไปคั่วเตาฟืน เพื่อให้ได้งาคั่วสีเหลือง หอมกรุ่น กรอบ มัน ซึ่งเป็นส่วนผสมที่สำคัญที่สุดของกระยาสารท มีลักษณะหอมหวาน เป็นขนมไทย

ที่มา กระยาสารท ที่ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ ทำเป็นขนมไทย

- **หมี่กรอบสูตรโบราณ**

หมี่กรอบสูตรโบราณ จากย่ำสุร่นหลาน ด้วยรสชาติที่ครบเครื่องเรื่องหมี่กรอบผสมผสาน
ความร่วมมือที่ไม่เหมือนหมี่กรอบทั่วไป

ที่มา หมี่กรอบสูตรโบราณ ชาวบ้าน ตำบลบ้านใหม่ จัดทำเพื่อจำหน่าย

อภิปรายผล

จากข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านการคมนาคมเพื่อเดินทางไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในตำบล บ้านใหม่ ยังไม่สะดวกซึ่งต้องต่อรถหลายต่อและยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ยังมีที่พักหรือที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ไม่มีประเภทธุรกิจชุมชนในการพาเที่ยวหรือมีแค่ที่พักท้องถิ่น ส่วนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในตำบลบ้านใหม่ ไม่มีความพร้อมเนื่องจากไม่มีกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม เพราะมีเฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น หากจะมีก็เป็นที่หลวงปู่ทวดที่เดียวทำการค้าขายรวมอยู่ทีเดียวคือทุกอย่างรวมอยู่ที่หลวงปู่ทวดหมด เพราะเป็นศูนย์กลาง ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับแนวทางและทฤษฎีการท่องเที่ยว 3 ปัจจัยหลักคือ

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวและสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก

2) สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อทำให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างสะดวกสบายที่สำคัญมากที่สุดคือเรื่องที่พักแรมไม่ว่าจะเป็น ที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท

บังกะโล เกสท์เฮ้าส์หรือโฮมสเตย์ เป็นสิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือ การบริโภคจึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

3) การเข้าถึงได้ เป็นการไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คือต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ดังนั้น ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจ หรือความต้องการที่จะได้รับการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการ ความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักร้านอาหารชนิดต่าง ๆ

ด้วยผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในตำบลบ้านใหม่ ในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องหรือเป็นไปตามผลงานวิจัยของพจนนา ชีवाल (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ฤทธดา ชูอารักษ์ (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการ พบปัญหา 3 ส่วน คือ 1) ปัญหาภายนอกชุมชนได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง 2) ปัญหาภายในชุมชน เช่น การขาดความเข้มแข็งของชุมชนในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและภาษาอังกฤษ เป็นต้น 3) ปัญหาจากภาครัฐ คือ การขาดการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐเท่าที่ควร สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา งานวิจัยของสุวัฒน์ นิลคำ (2553) การวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ร้านจำหน่ายสินค้าศูนย์บริการทางหลวงเขาโพธิ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กันทนา แก้วศรี (2553) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหง ของ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กันทิมา จินโต (2550) ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนย่านคลองดำเนินสะดวกในการจัดการการท่องเที่ยว แบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay)

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัย ได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรนำข้อมูลและผลงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ตำบลบ้านใหม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป
- 2) ควรมีการประสานงานกับผู้ประกอบการเดินทางระหว่างศูนย์กลางเดินทางโดยสารจากชุมชนเมืองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามายังแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านใหม่
- 3) ควรจัดให้มีผู้มีจิตอาสาพาเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์น้อยในชุมชน และควรการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความชัดเจนเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป
- 4) หากจะมีการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำวิจัยให้เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นทางการท่องเที่ยวจนกระทั่งถึงชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

- กันทนา แก้วศรี, 2553, การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหง ของ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม.
- กันทิมา จินโต, 2550, ศักยภาพของชุมชนย่านคลองดำเนินสะดวกในการจัดการการท่องเที่ยว แบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay). หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- ฤทธดา ชูอารักษ์, 2552, การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจนนา ชีवाल, 2551, การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุชาดา วงชัยภูมิ, 2551, การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวัฒน์ นิลดำ, 2551, การศึกษาวิสาหกิจชุมชน ร้านจำหน่ายสินค้า ศูนย์บริการทางหลวงเขาโพธิ์ จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.